

Biuro Bezpieczeństwa Narodowego

<https://www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/10190,List-Prezydenta-RP-z-okazji-35-lecia-Studium-Europy-Wschodniej.html>

30.07.2025, 12:58

02.07.2025

List Prezydenta RP z okazji 35-lecia Studium Europy Wschodniej

- Jestem pełen uznania dla Państwa dokonań, które znacząco pomnożyły wiedzę o historii i współczesności krajów naszego regionu. Studium przyczynia się do budowania mostów porozumienia i współpracy z innymi narodami Europy Wschodniej, które podobnie jak my, Polacy, miłują wolność i podzielają wartości demokratyczne - napisał Prezydent RP Andrzej Duda w liście z okazji 35-lecia Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego.

Organizatorzy i Uczestnicy obchodów
35-lecia Studium Europy Wschodniej
Uniwersytetu Warszawskiego

Szanowny Panie Dyrektorze,

Szanowni Wykładowcy, Absolwenci, Studenci i Pracownicy Studium,

Panie i Panowie!

Całej społeczności Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego składam serdeczne gratulacje z okazji jubileuszu 35-lecia. Od utworzenia w 1990 roku jednostka ta zgromadziła bardzo bogaty dorobek naukowy. Jestem pełen uznania dla Państwa dokonań, które znacząco pomnożyły wiedzę o historii i współczesności krajów naszego regionu. Jednak nie tylko na tym polegają zasługi Studium. Przyczynia się ono także do budowania mostów porozumienia i współpracy z innymi narodami Europy Wschodniej, które podobnie jak my, Polacy, miłują wolność i podzielają wartości demokratyczne. Zarówno poprzez trafnie ukierunkowane badania, jak i za sprawą szerokiej sieci kontaktów z zagranicznymi środowiskami intelektualnymi istotnie wpływają Państwo na kształt polityki wschodniej Rzeczypospolitej.

Osiągnięcia Studium wpisują się w stuletni już dorobek polskich studiów wschodnich. Nie bez przyczyny polscy eksperci na przestrzeni pokoleń zdobyli sobie opinię wybitnych znawców tej problematyki. Takie renomowane przedwojenne ośrodki, jak Instytut Naukowo-Badawczy Europy Wschodniej w Wilnie i Instytut Wschodni w Warszawie, znacząco pogłębiły polską sowietologię oraz wiedzę o narodach wschodniej części naszego kontynentu i Azji Środkowej. Wielką rolę odegrał również wspierany przez II Rzeczpospolitą ruch prometejski o wymiarze intelektualnym i politycznym, wspierający dążenia niepodległościowe narodów podbitych przez Rosję sowiecką.

Te naukowe i strategiczne ambicje znalazły kontynuację także w latach powojennych. Pomimo komunistycznych prześladowań badania wschodnie rozwijano na uchodźstwie i w konspiracji w kraju.

Skłaniam głowę przed odwagą i profesjonalizmem twórców podziemnego czasopisma „Obóz”, założonego w 1981 roku. Właśnie z tych korzeni wyrasta dzisiejsze Studium Europy Wschodniej UW. Pamiętamy, że w okresie sowieckiego zniewolenia mało co budziło takie obawy i agresję ze strony Kremla, jak postrzeganie imperialnej polityki rosyjskiej i procesów zachodzących na wschodzie w kontekście „szwów narodowościowych”, o czym świadczyła gwałtowna reakcja na Pismo do ludzi pracy Europy Wschodniej, wystosowane przez I Krajowy Zjazd NSZZ „Solidarność”. Polscy badacze zawsze wskazywali na niejednorodność i zróżnicowanie „oboju socjalistycznego”, których to ważnych uwarunkowań nie doceniała sowietologia zachodnia. Można ubolewać, że – zarówno dawniej, jak i współcześnie – analizy, opinie i prognozy naszych specjalistów dotyczące Rosji i innych narodów Europy Wschodniej często nie wybrzmiewały niestety tak mocno, jak na to zasługiwały, wśród elit wolnego świata.

Budzi głębokie uznanie, z jak wielkim rozmachem, rozwijając całe to wspaniałe dziedzictwo, Studium Europy Wschodniej UW funkcjonuje od 35 lat w wolnej Polsce. Państwa aktywność nie sprowadza się do badań i dydaktyki, ale obejmuje też szeroką działalność ekspercką, wydawniczą, programy stypendialne, szkoły językowe. Wiele dobrego przynoszą organizowane przez Państwa spotkania środowisk intelektualnych, czy międzynarodowe staże naukowe organizowane w trakcie Wschodnich Szkół Letnich i Zimowych. Wszystkie te inicjatywy przyczyniają się do pogłębienia analiz badaczy z Polski oraz krajów naszego wschodniego sąsiedztwa; kształtują także nowe kadry wykładowców oraz ekspertów pracujących na licznych polskich i zagranicznych uczelniach, czy w ośrodkach badawczych takich jak Ośrodek Studiów Wschodnich i Polski Instytut Studiów Międzynarodowych.

W sposób szczególny chcę podziękować za ogromnie wartościowe przedsięwzięcia stworzone z inicjatywy Studium, jakimi są nagrody im. Lwa Sapiehy oraz im. Iwana Wyhowskiego. Stanowią one wyraz uznania ze strony Polski dla wybitnie zasłużonych Białorusinów i Ukraińców, którzy przyczyniają się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w swoich krajach, a także w odwołaniu do dziedzictwa Rzeczypospolitej Wielu Narodów angażują się na rzecz opcji proeuropejskiej. Jako Prezydent RP, kontynuując piękną tradycję zbudowaną jeszcze przez moich poprzedników, z satysfakcją sprawuję patronat nad corocznymi uroczystościami wręczenia tych nagród. Laury te to nie tylko znaki polskiej solidarności i sympatii wobec naszych wschodnich sąsiadów, z którymi łączy nas wspólnota historycznego losu, a którzy dzisiaj poddani są ciężkim próbom. To również symbole dalekosiężnego programu, jakim powinna być bliska współpraca elit intelektualnych Europy Środkowo-Wschodniej w celu umocnienia suwerenności i podmiotowości naszych narodów oraz wspólnego przeciwstawienia się imperialnej polityce Rosji.

Raz jeszcze gratuluję jubileuszu Studium Europy Wschodniej. W imieniu Rzeczypospolitej dziękuję wszystkim Państwu, którzy współtworzą jego dorobek. Proszę przyjąć życzenia wielu kolejnych sukcesów i spełnienia ambitnych planów na przyszłość.

*Z wyrazami szacunku,
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
Andrzej Duda*

List odczytał Zastępca Szefa BBN ds. Międzynarodowej Polityki Bezpieczeństwa Mieszko Pawlak

